

Udviklingsplan for landsbyklyngen ”Rundt om HAMMER BAKKER”

**Landsbyklyngens strategier og udviklingsperspektiver
Styre- og kommunikationsgruppen
Oktober 2018**

Indhold

Indledning	3
Baggrund.....	4
Udfordring	5
Motivation.....	6
Ambition	6
Processen og det indledende arbejde	7
Borgerne i en central rolle	8
Samarbejde med kommunen	9
Resultater fra Borgerundersøgelsen.....	10
Foretrukne indsatsområder	11
Samarbejde i højsædet	12
Perspektiv og Samarbejde	12
De vigtigste ønsker udtrykt af borgerne i byerne:	13
VISION:	14
De tematiske udviklingsgrupper	15
UDVIKLINGSGRUPPERNE SÆTTER KURSEN.....	17
Interaktiv kommunikation.....	17
Tårnet i Hammer Bakker	19
Hammer Bakker ringen	22
Natur og bevægelse	24
Eventgruppen	25
Ture og Oplevelser	26
Social sammenhængskraft	27
Rundt om HAMMER BAKKER: Organisation	28
ØKONOMI	30
Hvor er vi på vej hen?	31
Social sammenhængskraft	34
Bilag 1	
Bilag 2	

Indledning

Hvorfor har vi landsbyklynger?

I Danmark er befolkningstallet stigende. Fra 2004-2014 har Danmark haft en befolkningsvækst på 4,3 %. Denne udvikling er imidlertid ujævnt fordelt, og gælder ikke en række af landdistrikterne. Sjælland og Østjylland har haft en vækst på 6-7%, mens befolkningsnedgangen er størst i det vestlige Sjælland, vestlige Jylland, det sydlige Danmark samt i ø-Kommunerne.

Der er flere årsager til udviklingen.

Siden 1950erne har ændrede produktionsformer i landbruget kostet arbejdspladser og sat skub i urbaniseringen. Mange landdistrikter har fortsat befolkningsnedgang. De ændrede samfundsmæssige strukturer kræver tilpasning af den kommunale service, og har også betydning for foreningslivet. Foreningerne bliver i stigende grad pressede på økonomi, faciliteter, ledere, frivillige og medlemmer.

Parallelt med denne udvikling, sker der en række interne forskydninger i befolkningssammensætningen. Gennemsnitsalderen i Danmark er stigende, og i perioden 2004-2014 har fødselstallet på landsplan været faldende med 1,4 %. Den landsdækkende udvikling er tydeligst i yderområderne.

Som følge heraf har mange landsbyer i yderområderne svært ved at fastholde deres eksistens som selvstændige, bæredygtige landsbyer.

Som en del af den kommunale landdistriktsstrategi, arbejdes der derfor i mange kommuner med i højere grad at udnytte ressourcer og sammentænke funktioner på tværs af landsbyer. Dette kræver, at man søger dialog med borgerne om udviklingsmuligheder, behov og løsninger.

Projekt Landsbyklynger er organiseret i en overordnet styregruppe. I styregruppen er Realdania og DGI repræsenteret.

Projekt Landsbyklynger består af to elementer. For det første en forundersøgelse, der afdækker allerede eksisterende landsbyklynger samt muligheder og barrierer i arbejdet med landsbyklynger. For det andet fem konkrete pilotprojekter, der har det fælles formål at undersøge, om etableringen af landsbyklynger er en bæredygtig strategi til udvikling af landdistrikter.

I 2015 blev forundersøgelsen "Landsbyklynger som Udviklingsstrategi, Muligheder og Barrierer" offentliggjort.

Herefter blev der etableret flere pilotprojekter rundt om i Danmark. I pilotprojekterne arbejder landsbyer i praksis med at indlede et samarbejde på tværs og etablere en landsbyklynge.

Baggrund

Landsbyklyngen "Rundt om HAMMER BAKKER – stærkere sammen" er en del af kampagnen Landsbyklynger. Kampagnen søsatte i perioden 2017-2019 i alt 24 landsbyklynger fordelt over hele Danmark. Bag kampagnen står Realdania, Lokale og Anlægsfonden og DGI.

Denne rapport handler om landsbyklyngen Rundt om HAMMER BAKKER, der ligger i Aalborg Kommune. Det indledende kapitel beskriver kort baggrunden,

udfordringen, motivationen og ambitionen med projektet og denne udviklingsplan.

Rundt om HAMMER BAKKER blev etableret i foråret 2017. I efteråret 2016 havde Aalborg Kommune inviteret samrådene i området for at høre, om de havde interesse i at etablere en landsbyklynge. Det havde de, og det var derfor Aalborg Kommune og de fem Samråd i henholdsvis Grindsted og Uggerhalne, Tylstrup (inklusive Ajstrup og Brændskov), Vestbjerg, Sulsted og Vodskov, der var drivkræfterne bag opstarten af landsbyklyngen.

'Samråd' er en konstruktion i Aalborg Kommune, som minder om lokalråd i andre kommuner. Samrådene etableres lokalt af byer eller lokalområder og fungerer som paraplyorganisationer for foreninger, offentlige institutioner og andre aktører i området. Samrådenes formål er at koordinere aktiviteter og være talerør og samarbejdsorgan i forhold til Aalborg Kommune.

I forlængelse af projektets opstart blev der organisatorisk etableret en styre- og kommunikationsgruppe med repræsentanter fra de deltagende Samråd og Aalborg Kommune.

Udfordring

I Aalborg Kommune er befolkningstallet stigende. Det gælder også for landsbyklyngen Rundt om HAMMER BAKKER, hvor der samlet set er befolkningsvækst. Udviklingen dækker dog over interne forskelle, og reelt er kun et område i vækst, men den vækst er så stor, at den overgår tilbagegangen i de andre byer.

For landsbyerne i landsbyklyngen er nærheden til naturområdet HAMMER BAKKER både en kvalitet og en udfordring. HAMMER BAKKER er en smuk, men også besværlig nabo for byerne. Ikke mindst kan det både fysisk og mentalt være en udfordring at se henover bakkerne og få øje på fællesskabet og samarbejdsmulighederne. Ambitionen med landsbyklyngen er at etablere et styrket samarbejde om en samlet udvikling af hele området.

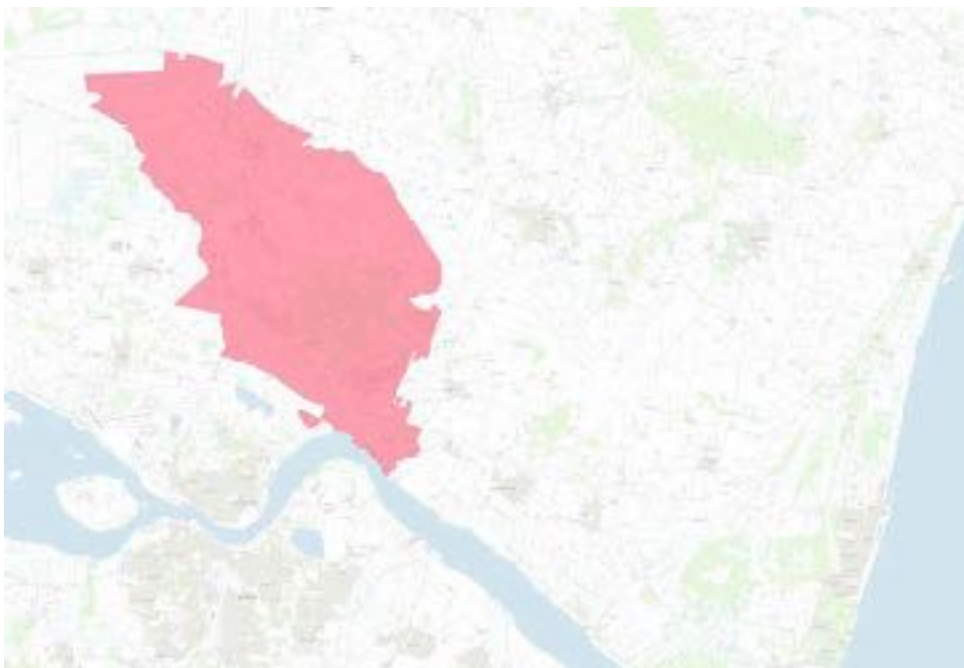

Motivation

Landsbyerne i klyngen kendetegnes alle ved nærheden til det smukke naturområde HAMMER BAKKER. Landsbyerne er velfungerende, de har et stærkt foreningsliv, og de har allerede etableret et samarbejde om netop HAMMER BAKKER. Det kan der bygges videre på i klyngen. Det er netop disse kvaliteter, der udgør fundamentet for klyngesamarbejdet og den motivation, der er til samarbejdet.

Nævnte motivation er yderligere blevet aktualiseret af, at Nordjylland og HAMMER BAKKER får et af Danmarks største naturprojekter. Med det godkendte naturprojekt vil HAMMER BAKKER i de kommende år gennemgå en omfattende naturgenopretning. Det store projekt vil skabe 1000 ha natur med et samlet budget på ca. 100 millioner kroner. Formålet med det store naturprojekt er at opkøbe og samle flere ejendomme og omdanne de nuværende mørke nåletræsplantager til en sammenhængende mosaik af lyse løvskove og tidligere tiders heder, overdrev og græsningslandskaber.

Projektet skal ligeledes forbedre levesteder for sjældne dyr og planter i den danske natur og samtidig skabe storslåede naturoplevelser for besøgende.

duer ikke!

(NYT KORT, PLEASE!)

Ambition

Klyngesamarbejdet er således et ønske om at styrke sammenholdet mellem byerne og det fællesskab, der kan føre til mere strategiske samarbejder. Det vil bl.a. betyde mere sammenhængende udvikling for hele området, hvor også de rekreative faciliteter i HAMMER BAKKER udvikles til glæde for alle byer. I nævnte

sammenhæng har vi med det nye naturprojekt i HAMMER BAKKER en ambition og ønske om indsigt og inddragelse i den videre udvikling af projektet.

Det er ligeledes klyngens ambition, at Rundt om HAMMER BAKKER i fremtiden kan spille en aktiv politisk og strategisk rolle i videreudvikling af hele området. Samtidig ser klyngen potentiale i fælles markedsføring med fokus på byernes individuelle styrker.

Baggrunden for denne udviklingsplan er et stort arbejde i de nedsatte udviklingsgrupper samt en gennemført borgerundersøgelse ”kortlægning og analyse”, der er afviklet i foråret 2018.

Målet med udviklingsplanen er at være en ramme for det fremtidige arbejde i klyngen Rundt om HAMMER BAKKER. Med det store afsæt i borgernes ideer, ønsker og engagement er der nu grobund for et fælles udviklingsarbejde og samarbejde. Udviklingsplanen er et arbejdsredskab for klyngens styre- og udviklingsgrupper og skal løbende opdateres og udvikles i årene, der kommer.

Processen og det indledende arbejde

At etablere en landsbyklynge vil sige, at de deltagende landsbyer og bebyggelser i et geografisk afgrænset område arbejder med en proces, hvor de skaber et nyt fællesskab.

Vi har mærket tydeligt, at der kan være lang vej til et samarbejde og en fælles identitet på tværs af landsbyer, hvor livet i de medvirkende landsbyer hidtil har

været levet lidt hver for sig. Processen for etableringen af ROHB strækker sig over 18 måneder, og der er rigeligt at se til i alle faserne.

I den første fase etablerede vi en styregruppe, med repræsentanter fra de fem samråd, som skal varetage dens overordnede styring sammen med kommunen. Ligeledes blev projektet kommunikeret bredt ud, og der blev rekrutteret frivillige, som ønskede at engagere sig i det nye samarbejde.

I anden fase udarbejdede vi en kortlægning af klyngen med fokus på de potentialer, der kunne styrke klyngens identitet og udvikling. Denne del bestod bl.a. af en borgerundersøgelse, som blev besvaret af 25% af borgerne fra 16 år og op.

Gennem tredje fase arbejdede vi på baggrund af kortlægningen fra fase 2 med en vision for det videre arbejde, og der blev udvalgt indsatsområder til fremadrettet prioritering.

I løbet af fjerde fase formulerede vi handleplaner og projektbeskrivelser for de valgte indsatsområder, og den femte og sidste fase er denne rapport, hvor projektet forankres i udviklingsplanen, som vil fungere som pejlemærke for den langsigtede udvikling af området.

Borgerne i en central rolle

Borgerne har haft en central rolle i etableringen af en landsbyklynge. Nogle borgere har haft den nødvendige know-how og viden, for at kunne initiere de udviklingsprocesser og justeringer, der lokalt er brug for. Forankringen er sket hos en bred vifte af de lokale aktører.

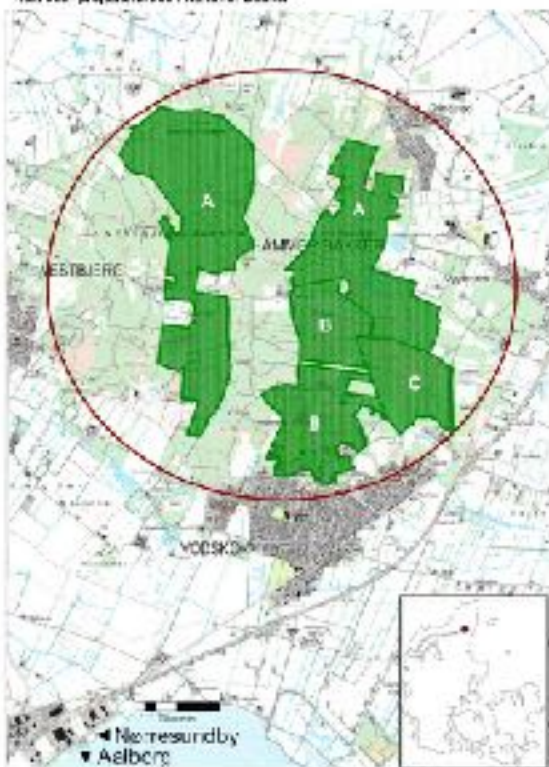
Der har været tilknyttet en proceskonsulent til projektet, som har inspireret styregruppen og været i centrum i de stormøder, som vi har afholdt i VKI-centret i Vodskov. Proceskonsulenten har ligeledes understøttet den lokale involvering og udbredelse af kendskabet til klyngen via arbejdet med de udvalgte fokusområder.

Der sidder endvidere en kommunal repræsentant i styregruppen.

Repræsentanten sørger for, at der er sammenhæng mellem de initiativer, der sættes i gang i klyngen, og de kommunale planer på området.

De såkaldt 'stedbundne potentialer' er unikke ressourcer relateret til en geografisk lokalitet eller et område. For HAMMER BAKKER har det været afgørende med naturens nærhed, og Den Danske Naturfonds overtagelse af Hedeselskabets områder betyder, at HAMMER BAKKER fremover kommer til at tilbyde enestående naturoplevelser.

Konverprojektorier i Hammer Bakker

Samarbejde med kommunen

På trods af den borgerdrevne tilgang spiller samarbejdet med kommunen fortsat en vigtig rolle. I styregruppen deltager en kommunal repræsentant på møderne, og kommunen er økonomisk bidragsyder til projektet. Et tæt samarbejde med Aalborg Kommune er nødvendigt for, at klyngen dels kan komme godt i vej, dels for, at samarbejdet og udviklingen kan fortsætte ud over de indledende faser.

Aalborg Kommune har over en længere periode prioriteret samarbejde med lokale initiativtagere i kommunens landdistriktsområde. Siden 2007 har der været særlig fokus på udvikling af landsbyer og byer, dels politisk ved prioritering af en politik for landdistriktsudvikling, dels ved etablering af en særlig enhed, Landdistriktsgruppen.

Aalborg Kommunes Landdistriktspolitik er en politik for hele kommunens virke. Det betyder, at alle kommunens forvaltninger, skal medvirke til og tage ansvar for at gennemføre de planer, som politikken indeholder. Alle kommunens politikområder, også Landdistriktspolitikken, er underlagt rammerne i Kommuneplanen og Vision 2025, som er den vision, der angiver udviklingens retningen for hele kommunen frem til år 2025.

Resultater fra Borgerundersøgelsen

ROHB satte ny rekord mht. svarprocent for en borgerundersøgelse af denne slags, nemlig med 25% respons. Dette blev opnået ved entusiastisk brug af sociale medier og kommunens e-boks.

Området ved Hammer Bakker er kendetegnet ved et stort og alsidigt engagement i de mange foreninger, der findes i området. Der er allerede en del samarbejder på tværs mellem landsbyerne, for eksempel i sportens verden. Samarbejdet bevirker, at der nu kan stilles hold for alle årgange og intentionen er, at samarbejdet bliver en styrke og en samlende funktion for hele lokalområdet.

Kirkerne i området Hammer Bakker har gennem tiden været og er fortsat kulturbærere, og flere af kirkerne benyttes ofte til koncert- og foredragsarrangementer.

Samrådene blev oprettet i 1990'erne og frem og ser ud til at have fremmet et bredere spektrum af nye udviklingsaktiviteter både i og mellem byerne. Etablering af cykelstien Grindsted-Uggerhalne-Kinnerup-Vodskov og Projekt Hammer Bakker og Tylstrup Marked er alle eksempler på gedigne projekter på tværs af byer, som viser, at potentialet til at udvikle yderligere fællesprojekter under klyngesamarbejdet er til stede.

Der er mange konkrete tiltag på vej: et haludvidelsesprojekt i Vestbjerg, et projekt med ombygning af det fredede vandtårn i Vodskov, og et projekt med etablering af et Kultur- og Borgerhus i Grindsted-Uggerhalne-området.

Alle disse projekter har potentiale til aktiviteter, der rækker ud over det enkelte lokalområde og som kan kombineres til nye aktiviteter.

Foretrukne indsatsområder

Naturkvaliteter (58 %), Familie og venner (32 %) samt Tryghed (31 %) har været de vigtigste elementer for respondenterne, når de skal angive de væsentligste årsager til at bosætte sig i området. Men også Rimelige boligpriser (28 %) er blandt de vigtige parametre. Under 'Andet' skriver flere, at området er godt placeret i naturen, men tæt på Aalborg.

Mange skriver også, at årsagen er kærlighed – altså at man er flyttet til området for at bo sammen med en kæreste eller en ægtefælle, der i forvejen bor der. Flere skriver også, at der var mulighed for en lejebolig, at de 'faldt' for stedet samt at der er gode institutioner i området (skole og plejehjem). Vestbjerg Skole er eksempelvis nyligt præmieret for sin kvalitet og effektivitet.

Over halvdelen af indbyggerne ved ikke, hvordan samarbejdet mellem byerne er organiseret på tværs, og om der i det hele taget er et samarbejde. Det vidner om et svagt kendskab til det eksisterende samarbejde mellem Samrådene.

Samarbejde i højsædet

Det er netop et styrket samarbejde, som styregruppen i Rundt om Hammer Bakker vil etablere. En vigtig opgave i at få øget borgernes kendskab til det samarbejde, som Rundt om Hammers Bakker står for og har ambitioner om at udvikle fremover.

Det er helt afgørende for klyngen, at borgerne bakker op om en stærkere koordinering på tværs. Uden borgernes tro på dette, vil det ikke være muligt at skabe en stærk landsbyklynge.

I borgerundersøgelsen tilkendegav 227 borgere, at de gerne vil kontaktes for at høre mere om mulighederne for at blive frivillig i Rundt om Hammer Bakker. Det er en kæmpe gave til projektet, og det er derfor meget vigtigt, at styregruppen får inviteret de potentielle nye frivillige til dialog.

På et møde den 17. april lykkedes det at få involveret alle de fremmødte nye frivillige i 4 udviklingsgrupper, der er oprettet ud fra borgernes ønsker. Organiseringen af udviklingsgrupperne er således dynamisk, og udviklingsgrupperne opstår efter behov og interesse. Herudover er der to faste udvalg, nemlig styregruppen og kommunikationsgruppen.

Perspektiv og Samarbejde

Det er interessant, at indbyggerne i så udpræget grad peger på det sociale fællesskab som det mest værdifulde aspekt ved frivilligt arbejde. Det betyder, at

når først man er kommet i gang med frivilligt arbejde, er det sociale fællesskab og det at gøre en værdifuld indsats til forskel for lokalsamfundet den store drivkraft.

Samarbejdet med kommunen spiller en vigtig rolle. I styregruppen deltager en kommunal repræsentant på møderne, og kommunen er økonomisk bidragsyder til projektet. Et tæt samarbejde med Aalborg Kommune er nødvendigt for, at klyngen dels kan komme godt ad vej, dels for, at samarbejdet og udviklingen kan fortsætte, når projektperioden slutter i september 2018.

De vigtigste ønsker udtrykt af borgerne i byerne:

Der er stor villighed til at bevæge sig efter det rette fritidstilbud i klyngen. 76 % er villige til at transportere sig op til 9 km. efter det rette fritidstilbud. Der er et stort ønske om flere og bedre cykelstier, som binder byerne bedre sammen. Ligeledes interesse for lokale fødevarer. Borgerne vurderer, at haller og klubhuse er den type mødesteder, der har størst potentiale til at styrke fællesskabet på tværs af klyngen.

Sportsstævner og konkurrencer vurderes også til at være den type arrangementer, der bedst kan samle borgerne. Et øget samarbejde omkring idræts- og sportsarrangementer går igen i både borgerundersøgelsen og på fællesmøderne. Det vil være oplagt at invitere de potentielle nye frivillige til dialog om konkretisering af de idéer, der er fælles interesse om på tværs af byerne.

Vision og Mission for landsbyklyngen Rundt om Hammer bakker – stærkere sammen

VISION:

I Landsbyklyngen Rundt om Hammer Bakker ønsker vi at skabe vilje til samarbejde om fælles

udbytterige indsatser og aktiviteter. Samarbejdet skal gavne vort fællesskab og skabe

resultater, der er større, end de enkelte byer kan skabe alene.

Gennem samarbejde om specialisering, der styrker klyngen, ønsker vi i respekt for

fællesskabets muligheder at styrke den enkelte bys særpræg.

Landsbyklyngen vil skabe

rammer for, at det gode og aktive liv kan leves, så de personlige præferencer kan udvikles og

stimuleres via gode kultur-, natur- og fritidsoplevelser.

I en stemning præget af dialog, enighed og ærlighed vil vi møde udfordringer i fællesskab for at

skabe et godt og tidssvarende liv for borgerne i klyngen.

De tematiske udviklingsgrupper

For tiden arbejder flere grupper i fase 4 frem mod en velfungerende og veludviklet landsbyklynge:

Interaktiv kommunikation

En levende hjemmeside med aktuelle nyheder og perspektivrigt baggrundsmateriale, koblet sammen med facebooksider for alle byerne, en central Facebookgruppe, samt Instagram med aktuelle billeder fra bakkerne, naturen og livet i byerne.

Tårnet i Hammer Bakker

(Klyngens ikon og center for ture og oplevelser i Bakkerne)

Hammergode råvarer

Råvaremarkeder på skift, frugthaveforening, en oplevelseshave, smagen af Hammer Bakker, forretningsudvikling

Hammer Bakker ringen

Transport og mødesamarbejde, cykelstier, strandadgang, offentlig trafik)

Natur og bevægelse

Motion, fitness, gateway, shelters, vandsport

Eventgruppen

Fælles kalender, borgernes udveksling af nyheder, følelse af fællesskab, klyngens image

Ture og oplevelser

Turkombinationer med tog/bus/bil/cykel og gåben til særlige oplevelser i bakkerne

Social Sammenhængskraft

Gruppen arbejder for et leveværdigt lokalsamfund med social sammenhængskraft og fornemmelse af at være en del af et fællesskab

UDVIKLINGSGRUPPERNE SÆTTER KURSEN

Interaktiv kommunikation

Visionen for samarbejdet er at skabe og understøtte det aktive liv i byerne omkring Hammer Bakker og udvikle de fysiske rammer omkring bakkerne og skabe fælles værdier og initiativer.

Kommunikationsprojektet har det overordnede formål at understøtte livet i den nordlige del af Aalborg Kommune og derigennem fastholde eksisterende borgere, samt gøre området attraktivt for potentielle tilflyttere, så en positiv befolkningsudvikling sikres gennem nedenstående aktiviteter:

- Udvikling og organisering af en interaktiv og levende kommunikation mellem borgere, institutioner, erhverv og foreninger i Vodskov, Vestbjerg, Sulsted, Tylstrup, Brændskov, Grindsted og Uggerhalne.
- Kommunikationen vil foregå gennem stormøder, sociale medier som Facebook og Instagram, koblet til en levende og interaktiv hjemmeside, som også servicerer indbyggerne via en aktiv kalender og en blog med baggrund og perspektiver for klyngens samarbejde.
- Den nuværende hjemmeside afløses af en levende og opdateret hjemmeside med moderne faciliteter og visuelt attraktive

elementer, hvor der hurtigt kan skiftes mellem de valgte platforme. Facebookgruppen Stærkere Sammen kobles op til byernes Facebooksider og hjemmesiden, og Instagramgruppen bringer aktuelle billeder fra bakkerne og fra byerne.

- Der sikres og etableres en langsigtet, sammenhængende og gennemtænkt udvikling af kommunikation om det fysiske miljø i området, så det understøtter livet i Hammer Bakker-området, og der informeres om Den Danske Naturfonds løbende aktiviteter.

Kommissorium for Interaktiv Kommunikation

Kommunikationsgruppen skal varetage koordineringen og styringen af al ekstern kommunikation fra de siddende projektgrupper og det tilhørende projektmateriale.

Forretningsgangen er herefter, at udviklingsgrupperne i ROHB kan henvende sig til kommunikationsgruppen, når de har brug for at orientere om nyheder.

Det er kommunikationsgruppens ansvar at sikre en klar, sober og ensartet kommunikation fra ROHB på de definerede platforme, og af kommunikationen mellem borgerne sker på en god og sober måde, der respekterer Landsbyklyngens værdier og mål.

Desuden skal kommunikationsgruppen varetage driften af de elektroniske platforme enten ved egen kraft eller ved koordineret uddelegering.

Desuden skal kommunikationsgruppen arbejde for at formidle budskabet, at projektets fundament bygger på demokratiske tilgange og processer, hvor alle input er velkomne.

Tårnet i Hammer Bakker

Tårnet er klyngens ikon og et center for ture i Bakkerne.

Gruppen arbejder med ideen om at etablere et center for formidling og oplevelser i tårnet, hvorfra besøgende kan nyde en super udsigt over området og Limfjorden. Vi har afdækket ideer og visioner for spændende aktiviteter omkring tårnet – rappelling, astronomi, rastepads og meget andet.

Det tidligere vandtårn har en højde på 24,3 meter og er bygget på et af de højeste steder i Bakkerne. Bygningen har gennem alle årene været flot vedligeholdt udvendigt af de offentlige ejere, men indvendigt vil en ny anvendelse fordre, at en ny trappe etableres. Der skal desuden tilføjes et nyt indgangsparti for at optimere den fremtidige anvendelse.

Med projektet vil vi undersøge mulighederne for at omdanne tårnet til et smukt vartegn for området og Landsbyklyngen. Et sted, hvorfra man kan nyde udsigten over landskabet og lære om stedets historie og dyreliv.

Det kan fx være med etablering af en udsigtsplatform øverst oppe på tagetagen, et informations- og formidlingslokale i terrænplan og mindre udstillinger, klatrevæg mv. på de tre mellemliggende etager.

Gruppen ser tårnet som et almennyttigt aktivitetssted, der danner ramme om kulturelle oplevelser, kreativ selvudfoldelse samt socialt samvær.

Derudover vil Aalborg Kommune Park-og Natur etablere en formidlingsudstilling om naturen og geologien i Hammer Bakker. Vore lokale folkeskoler og ungdomsklubber er her naturligtvis også potentielle kommende brugere.

Hammergode råvarer

På kort sigt vil gruppen arbejde for kortlægning og aktivering af lokale kvaliteter og potentialer. Kort med oversigt udformes. Opbygning af et producentnetværk og skabelse af øget identitet for lokale råvareproducenter fremmes.

Gruppen vil øge synlighed om Hammer Bakkers naturmæssige kvaliteter og potentiale og hjælpe med at tiltrække besøgende og nye indbyggere til området.

Desuden vil vi se på grundlag for nye erhvervsmuligheder 'fra jord til bord' – græsningslaug til opformering af kødkvæg ifm. landskabspleje og lignende

Gruppen er kommet meget langt med frugthaver i 'de 7 byer' og der er tegnet skitser og nedsat bygrupper. Erfaringer og resultater opsamles og skal sikre levedygtighed. Gruppen arbejder med muligheder for en sanse- og oplevelseshave midt i bakkerne nær Vodskovs institutioner – gerne 10.000 m² – frit tilgængelig og med eventyrtema. På længere sigt ønsker gruppen, at Hammergode råvarer er kendt for sit gode ry, sine kvaliteter og muligheder, og at området bliver kendt som et sundt og attraktivt sted at bosætte sig.

Hammer Bakker må gerne tilbyde øgede erhvervsmuligheder inden for bl.a. økologi, fødevarer, markeder, kunst og håndværk.

Målsætning for Hammer Bakkers Frugthaver:

De 7 haver i Landsbyklyngen Rundt om Hammer Bakker

På kort sigt:

Etablering af åbne og synlige frugthaver i alle landsbyer under klyngen – alle tilses og passes af **frivillige** byhavegrupper. Grupperne er medbestemmende om arealanvendelse og valg af sorter, efter professionel rådgivning.

Interaktivt kort med oversigt udformes og informationsmateriale, QR-koder og informationstavler udarbejdes. Vejledninger til bygrupperne udformes og omdeles. Podninger med historisk materiale inkluderes.

Samspil og synlighed om Hammer Bakkers naturmæssige kvaliteter og historiske anvendelse ved bopladser i bakkerne.

Sammenhold og PR som skaber tiltrækning af besøgende, turister og nye tilflyttere til området.

Erfaringer og resultater opsamles og deles sikrer levedygtighed. Den historiske dimension indbygges i projektet. Haveselskabet kan tilknyttes.

Det årlige høstgilde holdes i fællesskab mellem byerne.

Årlige udflugter til historiske bopladser med træer og buske organiseres. Skoler og børnehaver anvender frugthaverne til små ekskursioner om frugtens udvikling og anvendelse.

På langt sigt:

Frugthaverne bliver kendt for deres skønhed og særpræg og anvendes til destinationer for cykelture og andre ekskursioner omkring bakkerne.

En fælles Sans- og oplevelseshave med fri adgang ønskes etableret nær institutionerne som 'kronen på værket'. Handicapvenlig sti gennem området anlægges, og pædagogisk tilgang sikres.

Hvorfor anlægge byhaver?

Landsbyklyngen vil med disse 7 haver:

- skabe sammenhold i og mellem byerne,
- skabe et fællesskab i frivillig og positiv ånd,
- fremme kendskabet til de andre 6 byer,
- knytte bånd på tværs af historiske forhold
- Betone vor fælles historiske kulturarv.

Sanse- og oplevelseshaven i Hammer Bakker

Sanse- og oplevelseshaven i Hammer Bakker lige nord for Vodskov håber vi kan blive et yndet udflugtsmål for daginstitutioner og småbørnsfamilier, seniorer og handicappede, og naturinteresserede generelt.

Haven indgår i systemet med frugthaver i alle landsbyerne omkring bakkerne og trækker linjer tilbage til dengang, hvor Hammer Bakker var befolket af hundredvis af små husmænd, der kæmpede for at omdanne det magre flyvesand og de små hedearealer til noget, det kunne skabe lidt fødevarer for de små familier.

Sanse- og oplevelseshaven skal være et robust anlæg, der kræver et minimum af vedligeholdelse, og som ikke opfordrer til hærværk. Samtidig skal der være rigeligt af naturens små overraskelser, som appellerer til alle sanser.

Den danske Naturfond er nu ved at opkøbe jord, så naturen kan forvildes tilbage til de gamle, lyse landskabstyper. Sanse- og oplevelseshaven skal ikke være en del af dette, men skal ligge tæt ved en af byerne og tæt på offentlig transport, så den kan tjene som udflugtsmål for Aalborgs borgere og for institutioner og organisationer. Handicapvenlige stier er en selvfølge.

Hammer Bakker ringen

(transport og mødesamarbejde, cykelstier, strandadgang, offentlig trafik)

Rundt om Hammer Bakker – Stærkere sammen er et fællesskab. Alle fællesskaber - store såvel som små - stærke såvel som svage - er båret af holdningen til det at dele. I udviklingsgruppen Ring Hammer Bakker støtter vi op om de faktiske og praktiske muligheder for at dele. På den måde bliver vi stærkere sammen.

Hvis den gode intention om at dele, skal gøres til virkelighed, skal mulighederne og værdierne være synlige, og det skal være let, sikkert og indbydende for borgere i alle aldre og livssituationer, at nå frem. Den fysiske afstand må ikke være en hindring, for de der bor i én af klyngens byer og ønsker at deltage i aktiviteter i en anden.

For de, der ønsker at være fysisk aktive, skal det være muligt - på alle tider af året og på alle tider af døgnet - selv at cykle fra én af klyngens byer til en anden. Tilgængeligheden til klyngens natur- og kulturhistoriske værdier skal forbedres. Det skal være muligt - og gerne let og ukompliceret, for de der ikke selv kan gå, cykle eller har adgang til egen bil - at transportere sig rundt i klyngen.

Vi har kortlagt:

- fysiske mål for borgere i alle aldersgrupper beliggende i klyngens byer og ved foden af Hammer Bakker
- naturværdier såvel inde i som ved foden af Hammer Bakker
- eksisterende foranstaltninger for cyklister i og rundt om Hammer Bakker
- mulighederne og manglende muligheder for at transportere sig med kollektiv transport og services, der knytter sig til kollektiv transport mellem klyngens byer

Vi har fastlagt:

- forløbet af en sammenhængende og sikker cykelforbindelse ved foden af/ rundt om Hammer Bakker og udpeget strækninger, hvor der mangler fysiske foranstaltninger for cyklister

Vi har afsøgt:

- de umiddelbare muligheder for at forbedre den kollektive trafik

Gruppen ønsker at formidle interessante mål for cykelturister og klyngens egne borgere - i og ved foden af Hammer Bakker. Vi vil fastlægge forløbet af en rute for cykelturister i Hammer Bakker, der skal fungere som en sløjfe på den nationale cykelrute nr. 3 Hærvejsruten, og se på, hvilke faciliteter, der skal indrettes på cykelruterne inde i og ved foden af Hammer Bakker, så de kan benyttes af både cykelturister og andre brugere af naturområdet.

Vi vil sikre bedre markedsføring af eksisterende muligheder for kollektiv trafik mellem klyngens byer, bedre kendskab og markedsføring i klyngen af eksisterende samkørselsordninger samt bedre markedsføring af de nye cykelmuligheder overfor såvel turister som klyngens egne borgere

Natur og bevægelse

(motion, fitness, gateway, shelters, vandsport)

Overordnet vil vores projekt være med til at skabe større synlighed af Hammer Bakkers naturmæssige kvaliteter, samt til at få flere besøgende i bakkerne. På lidt længere sigt også nye indbyggere til området.

Vi vil undersøge de nuværende muligheder for motion i naturen tæt ved byerne, samt blive klogere på hvilke nye aktiviteter områdets brugere ønsker sig. Ved at involvere skolerne og idrætsforeningen i byerne omkring Hammer Bakker i dette projekt, tror vi, at der kan skabes ny interesse for at dyrke motion i naturen. Projektet vil således give skolerne og idrætsforeningerne nye muligheder for at bruge området.

Fokuspunkter

Vi foretager en behovsundersøgelse (skoler + idrætsforeninger) vedrørende udendørs fitness (i kanten af skoven). Vi skal have afklaret disse spørgsmål:

Hvordan skal fitnessredskaberne se ud?
Hvor kan de laves / købes?

Hvordan / hvor - skal fitnessredskaberne opsættes lokalt (på sti / plads)?
Hvem kan give tilladelse til opsætningen?
Er der mulighed for at benytte bygninger i lokalområdet eller skal der bygges?

Efter denne afklaring vil vi gå over til mere praktiske indsatser:

Instruktøruddannelsen (hvem kan deltage)?

Penge til uddannelsen

Økonomi til redskaberne

Etablering

Indvielse/PR

Drift

Eventgruppen

Vi ønsker at støtte op omkring (klynge)fællesskabet ved at fokusere på, hvad der foregår af aktiviteter i byerne omkring klyngerne, således at de forskellige aktiviteter ikke falder sammen, og måske også bliver bedre besøgt.

Dette gøres ved at etablere en fælles kalender på Rundt om Hammer Bakker hjemmesiden, med aktiviteter og information om hvor og hvornår de foregår.

Det her planlægger vi at gøre:

- Der skal arrangeres et kursus i hjemmesiden.
- Der skal oprettes en kontakt mail der skal knyttes til hjemmesiden, som alle i gruppen skal kunne tilgå. Der skal bruges en formular som ”brugere” skal indsende – Findes på wordpress skabelonen.
- Når Mail og formular er lavet, skal der tages kontakt til alle foreninger, menighedsråd og andre udvalg som kan have interesse i at bruge kalenderen. - Så er planen at foreninger osv. begynder at sende udfyldte formularer, gruppen skal blot godkende arrangementet, som så automatisk bliver lagt ind i kalenderen på hjemmesiden og på Facebook når formularen er udarbejdet.
- Der udarbejdes 4 gange om året et nyhedsbrev, som rundsendes til mailliste, hvor vi vil minde brugerne om at sende events til kalenderen, samt rette kontaktoplysninger osv.
- I nyhedsbrevet skal der også være mulighed for at afmelde sig maillisten.

Ture og Oplevelser

(kombinationer af ture i bakkerne med særligt indhold)

Gruppen vil udarbejde en grafisk/online brochure med ideer til, hvordan man kommer til Hammer Bakker, hvordan man finder de gode oplevelser, og hvordan opholdet i bakkerne bliver en succes.

Dette gælder både for indbyggerne i klyngen og i Aalborg som helhed. Turister udefra er lige så velkomne.

Afklaringer: gruppen vil se på nye kombinationer af transportmidler, for eksempel togtransport til nye trinbrætter, buskombinationer, cykeltransport og cykeludlejning samt særlige historiske vandreruter. Nye traktørsteder og bademuligheder og udsigtspunkter kan indgå.

Guideservice organiseres og ture med fagekspertes tilrettelægges.

Ideer kan være: veteran tog, fjordbad, paddle surfing, botaniske ture, cykelrally, Hammer Bakker March, kulinarisk tour de hammer.

Social sammenhængskraft

En klynge er til for at gøre hverdagen og livet i de mindre byer bedre. En del af et leveværdigt lokalsamfund er den sociale sammenhængskraft og fornemmelsen af at være en del af et fællesskab. Derfor er social sammenhængskraft blevet den samlede overskrift for et indsatsområde.

Borgerne vurderer, at haller og klubhuse er den type mødesteder, der har størst potentiale til at styrke fællesskabet på tværs af klyngen.

Sportsstævner og konkurrencer vurderes også til at være den type arrangementer, der bedst kan samle borgerne. Et øget samarbejde omkring idræts- og sportsarrangementer går igen i både borgerundersøgelsen og på fællesmøderne. Det vil være oplagt at invitere de potentielle nye frivillige til dialog om konkretisering af de idéer, der er fælles interesse om på tværs af byerne.

Projekter:

I kortlægningsrapporten er der blevet undersøgt, hvad det er der samler borgerne på tværs af byerne. Sportsstævner og konkurrencer (61 %), Markedsdage (45 %) er sammen med Festivaler og kulturdage (44 %) de mest oplagte arrangementer

at samarbejde om, ifølge borgerne. Der bliver også fremhævet aktiviteter til unge som en efterspurgt kulturel udviklingsmulighed.

Gruppen vil blive bemandet med repræsentanter fra foreninger med stor berøringsflade til indbyggerne i området, for eksempel idrætsforeningerne, skoler og ungdomsorganisationerne, borgerforeningerne og tilsvarende.

Fremadrettet kan det være aktuelt at etablere en ungegruppe for området.

Rundt om HAMMER BAKKER: Organisation

Som det er omtalt tidligere, blev vores landsbyklyngeprojekt Rundt om HAMMER BAKKER med godkendelse fra Landsbyklynge sekretariatet etableret i foråret 2017 med deltagelse af Samrådene i Vodskov, Vestbjerg, Sulsted, Tylstrup, Grindsted/ Uggerhalne og Aalborg Kommune. Processen og metoden, der blev fastlagt af klynge sekretariatet, var berammet til at strække sig over en 18 måneders periode, hvorfor de involverede Samråd i efteråret 2018 skal tage stilling til klynge samarbejdets fremtid og eventuelle organisering.

ROHB har i projektperioden været organiseret med en styregruppe, hvor de deltagende Samråd har været repræsenteret sammen med en repræsentant fra Aalborg Kommune. Endvidere har der til projektet været tilknyttet en projektkonsulent, der har været finansieret af klyngesekretariatet. ROHB har således organisatorisk været gennemført med en fast styregruppe og en kommunikationsgruppe samt en række nedsatte udviklingsgrupper.

Med baggrund i ovennævnte projektudløb samt de gennemførte aktiviteter har styregruppen besluttet, at de deltagende Samråd i september 2018 indkaldes til et fællesmøde for drøftelse af det videre forløb med afslutning af landsbyklyngeprojektet ROHB. Endvidere er det styregruppens ønsker for mødet, at de involverede Samråd med baggrund i erfaringerne fra projektet overvejer og tager stilling til følgende organisatoriske forhold:

- Ønsker Samrådene, at styregruppen sammen med kommunikationsgruppen og de nedsatte udviklingsgrupper gennemfører og afslutter de i projektet igangsatte initiativer og herunder prioriterer de af Aalborg Kommune afsatte projektudviklingsmidler på 1 mio. kr.
- Ønsker Samrådene, at ”samarbejdselementerne m.v.” fra projektet ROHB skal videreføres og gøres permanente.
- Ønsker Samrådene – forudsat en videreførelse af ROHB besluttet, at aktiviteterne skal organiseres i –
- En forening sammensat med repræsentanter fra samrådene.
- En forening sammensat med repræsentanter fra samrådene, borger- og idrætsforeninger m.v.
- En selvstændig forening med ”frie” og interesserede medlemmer?

Med ovennævnte er der således lagt op til en god og konstruktiv proces, hvor det er styregruppens forventninger, at drøftelserne om den eventuelle fremtidige organisering må være præget af et gensidigt ønske om klyngesamarbejde og en struktur, der sikrer størst mulig borgerinddragelse.

ØKONOMI

Økonomien til gennemførelse af klyngesamarbejdet er tilvejebragt i et samarbejde mellem DGI, Realdania, Lokale og Anlægsfonden og de deltagende kommuner.

De deltagende klynger støttes med 380.000 kr., som dækker omkostningerne til konsulenter, dataindsamling og analyse. Endvidere er nævnte midler anvendt til opsætning og redaktion af rapporter, kommunikationsplatform og en strategisk plan, som afslutning på projektet.

Yderligere er der centralt afsat midler til finansiering af: sekretariatsbetjening og sparring, etablering af et rådgivningspanel, som klyngerne kan benytte. Desuden har projektet finansieret nedværksmøder, formidling, evaluering og vidensdeling.

Til vores projekt Rundt om HAMMER BAKKER har der været afsat 25.000 kr., som den lokale styregruppe har kunnet disponere over.

Som det tidligere i rapporten er omtalt, har Aalborg Kommune været en aktiv medspiller i såvel klyngens etablering som gennemførelse af procesforløbet. Dette er også kommet til udtryk i finansieringen af projektet Rundt om HAMMER BAKKER, idet Aalborg Kommune har delfinansieret projektførsløbet med 75.000

kr. samt konsulentbistand til styregruppen. I denne sammenhæng er det særdeles væsentligt at tilføje, at Aalborg Kommune har prioriteret projektet med et støttebeløb på 1 mio. kr. til realisering af projektets udviklingsprojekter.

Som det fremgår af ovennævnte, har det således været gratis for de deltagende samråd at deltage i samarbejdet og projektudviklingen.

Afslutningsvis er det vigtigt at pointere, at det ikke kan forventes, at driftsudgifterne fremadrettet kan blive finansieret med fondsmidler. Ved en videreførelse af ROHB-organisationen er det derfor nødvendigt, at et eventuelt fremtidigt klyngesamarbejde bliver besluttet på et bearbejdet drifts- og finansieringsgrundlag.

Hvor er vi på vej hen?

”Jeg bor i Hammer Bakker”

Landsbyklynger koncentrerer sig om at skabe det gode hverdagsliv, et liv mellem husene og et liv mellem byerne, hvor fokus er på landsbyerne som samlet bosætningssted.

Dermed er fokus på foreningsliv, mødesteder, og de aktiviteter og service-strukturer, der skal være til stede for at landsbyerne fortsat er med til at være et sted for bosætning.

Fokus er i mindre grad på erhvervsudvikling og jobskabelse.

I en vellykket landsbyklynge står et lokalsamfund stærkere ved at samarbejde - samarbejde er nødvendigt for at sikre landsbyerne og skabe en mere robust landsbystruktur.

Det er af afgørende betydning, at man i forstæder og landdistrikter, som jo mange steder er under pres på den ene eller anden måde, samler kræfterne i stedet for at konkurrere om de få og knappe ressourcer.

Rundt om Hammer Bakker bør kunne fungere som et strategisk samarbejdende planlægningsværktøj, der forankrer den komplekse planlægning lokalt - gennem samarbejde, samvær og strategi.

Vi skal fokusere på en realistisk udvikling af lokalområderne; det at man er bekendt med realiteterne og laver tilpasning, der hvor det er nødvendigt.

De deltagende samfund bør være udviklingsorienterede med fokus på fællesskabet. Det betyder, at planlægning skal være differentieret og med gensidig loyalitet.

En landsbyklynge etableres ikke for at understøtte detailhandelen et sted eller for at finansiere et forsamlingshus et andet - den etableres for at skabe et bedre fælles samfund for indbyggerne, og en fælles loyalitet og en fælles fremtid.

Fotos;;

Forside: med tilladelse af Svend Erik Mikkelsen, Langholt

Alle øvrige fotos: med tilladelse af Dan Ole Faaborg

BILAG 1

Kort oversigt over udviklingsområder

Interaktiv kommunikation

Gruppen ønsker en levende hjemmeside med aktuelle nyheder og perspektivrigt baggrundsmateriale, koblet sammen med facebooksider for alle byerne samt en central Facebookgruppe, samt Instagram

med aktuelle billeder fra bakkerne, naturen og livet i byerne.

Der arbejdes med udvikling og organisering af interaktiv og levende kommunikation mellem borgere,

institutioner, erhverv og foreninger i klyngen. Kommunikationen vil foregå gennem stormøder, sociale medier som Facebook og Instagram, koblet til en levende og interaktiv hjemmeside.

Tårnet i Hammer Bakker

Tårnet er klyngens ikon og center for ture og oplevelser i Bakkerne. Gruppen arbejder med ideen om at etablere et center for formidling og oplevelser i tårnet, hvorfra besøgende kan nyde en super udsigt over området og Limfjorden. Vi har afdækket ideer og visioner for spændende aktiviteter omkring tårnet – rappelling, astronomi, rasteplass og meget andet. Det tidligere vandtårn har en højde på 24,3 meter og er bygget på et af de højeste steder i Bakkerne.

Hammergode råvarer

Der arbejdes med råvaremarkeder på skift mellem byerne, etablering af 7 åbne frugthaver på lånt offentlig

grund, en sanse- og oplevelseshave, smagen af Hammer Bakker, og anden

forretningsudvikling. Der er allerede nedsat havegrupper i alle byerne, og skitser til de åbne haver er under udarbejdelse.

Hammer Bakker ringen

Gruppen ønsker at formidle interessante mål for cykelturister og klyngens egne borgere - i og ved foden af Hammer Bakker. Vi vil fastlægge forløbet af en rute for cykelturister i Hammer Bakker, der skal fungere som en sløjfe på den nationale cykelrute nr. 3 Hærvejsruten, og se på, hvilke faciliteter, der skal indrettes på cykelruterne inde i og ved foden af Hammer Bakker. Gruppen vil sikre bedre markedsføring af eksisterende muligheder for kollektiv trafik mellem klyngens byer, bedre kendskab og markedsføring i klyngen af eksisterende samkørselsordninger samt bedre markedsføring af de nye cykelmuligheder overfor såvel turister som klyngens egne borgere.

Natur og bevægelse

Vi vil undersøge de nuværende muligheder for motion i naturen tæt ved byerne, samt blive klogere på hvilke nye aktiviteter området brugere ønsker sig. Ved at involvere skolerne og idrætsforeninger i byerne omkring Hammer Bakker i dette projekt, tror vi, at

der kan skabes ny interesse for at dyrke motion i naturen. Projektet vil således give skolerne og idrætsforeningerne nye muligheder for at bruge området. Gruppen vil foretage planlægning vedrørende udendørs fitness i kanten af skoven.

Eventgruppen

Arbejder med fælles kalender, borgernes udveksling af nyheder, følelse af fællesskab og klyngens image.

Ture og oplevelser

Gruppen vil udarbejde en grafisk/online brochure med ideer til, hvordan man kommer til Hammer Bakker, hvordan man finder de gode oplevelser, og hvordan opholdet i bakkerne bliver en succes. Særlige historiske vandreruter, nye traktørsteder og bademuligheder og udsigtspunkter kan indgå. Guideservice organiseres og ture med fagekspertes tilrettelægges.

Social sammenhængskraft

Borgerne vurderer, at haller og klubhuse er den type mødesteder, der har størst potentiale til at styrke fællesskabet på tværs af klyngen. Et øget samarbejde omkring idræts- og sportsarrangementer skabes ved at invitere de potentielle nye frivillige til dialog om konkretisering af de idéer, der er fælles interesse om på tværs af byerne. Gruppen vil blive bemandet med repræsentanter fra foreninger med stor berøringsflade til indbyggerne i området, for eksempel idrætsforeningerne, skoler og ungdomsorganisationerne, borgerforeningerne og tilsvarende.